

Sammanställning av synpunkter på utdelade frågor i samband med LIFE Väners slutseminarium 5-6 september

Fråga 1. Lämpliga strategier och metoder för att hålla öar och strandområden i Vänerområdet öppna från sly och igenväxning.

Grupp 1:

- Naturanpassad reglering
- Måste få tillbaka åtminstone så som det var innan amplituden minskade ytterligare
- Fram till dess röjningar
- Ta fram kostnader för detta
- Även hålla badstränder öppna
- Satsa mer på marknadsföring så fler för upp ögonen för dessa fina miljöer (turism). Får biologiska aspekten på köpet.
- Kan man få verksamheten (typ lantliv?) i torpet på Vithall

Grupp 2:

- Intresserad djurhållare som får betalt för sitt arbete.
- Djuren måste tidigt/ av sent för mesta effekt.
- Slätter en gång/ år.
- Hållbarhet ett måste. Långsiktigt arbete. Avtalen måste sträcka sig över många år.

Grupp 3:

I dagsläget med dagens förutsättningar är bete den överlägset mest effektiva skötselstrategin - koldioxidneutral och ger många mervärden. Styra betetrycket är dock viktigt.

Grupp 4:

Betesdjur (getter). Ej daglig tillsyn för att lättare kan komma ha djur. Öppna upp för byggnation verksamhet (getost, småskaligt) nära vattnet. Mest fastboende – ändra strandskyddsregler. Be seglare ta bort sly innan du åker. Människor använda marken, återbefolka skärgården och strandnära områden, hyra ut hus, röjning ingå. Vassbekämpning även mekaniskt skörda vass.

Grupp 5:

- Betesdjur, bränna, mekaniska avverkningar, slätter - slätterbalk.
- Kan getter vara effektivare än nuvarande urval av betesdjur?
- Vad är riktig mängd betesdjur?

Grupp 6:

- Djur, bete. Se till att Väner fluktuerar. Nöt – bra även för att de trampar ned. Bränna på små öar?
- Fler boende. Mer folk i skärgården. Ekologiskt boende. Volontärer – kan komma ut och jobba gratis.

Grupp 7:

- Ökad vattennivåskillnad i Vänern
- Bort med dammarna.
- Ökad slåtterverksamhet
- Ekobyar med traditionell livsstil
- Inkludera megaherbivorer ex visenter.
- Starta utbildningar samt inkörningsportar till äldre ö-liv.

Tillkommande synpunkter vid sammanfattning på ön, fråga 1:

- Djurlagstiftning för mindre daglig tillsyn.
- Beta med hjortar?

Kompletterande synpunkter från kursutvärdering, fråga 1:

- Tror det är bra att sköta så många och stora sammanhängande ytor som möjligt med traditionella skötselmetoder som slåtter och bete. Bete är det mest kostnadseffektiva med tanke på hur många mervärden de betande djuren och företagen bakom bidrar med. Gör mer. Gör större. Utnyttja alla ersättningsmöjligheter som finns. Engagera lokala producenter.
- Utredda vilka fågelskär och stränder som är viktigast och fokusera på dem i väntan på en naturanpassad reglering.
- Mycket viktigt med lokal förankring och dialog. Förändra strandskyddet, låta bebyggelse komma närmare stranden, då finns det människor som vill röja och hålla öppet. Vara villig att betala för naturbeteskött vid upphandling av offentlig mat. Skörda vass. Stimulera till skötsel som ger artrikedom och nytta, men helst vara tillåtet med många olika sätt. Inte fokusera på ett fåtal utvalda nyckelarter.
- Volontärer?
- Djurbete och mekaniskt
- Man måste nog öppna upp för människor att få bo och bedriva småskalig verksamhet tex fråga getuppfödare om de vill ha getter på öar (och tillverka ost!). Även tydligt kommunicera för bad/båtturister vad som behövs göras, kanske de kan ta ett handtag om verktyg och instruktioner finns tillgängligt? Eller hyra ut stugor där det ingår i hyran att man även ska röja x antal timmar eller x antal meter. Anlita maskiner, som maskinellt tar bort sly och vass. Sommarstugeägare kan nog tänkas vara med och delvis betala för en finare miljö och finare utsikt.
- Bete efter röjning och strandstädning.
- "Djurhållning, getter o Hjortar, betar annorlunda"
- Med tanke på Vithall och om det finns liknande ställen så skulle man kunna erbjuda anställning kortare perioder, kanske 4 veckor i taget, för folk som vill prova på livet att bo på en ö och sköta djur. Då kan den anställde bo där som ett litet äventyr, lära sig mycket och vips så har man löst frågan med daglig tillsyn av djuren.
- Man kan också utöka slåtterverksamheten, man kan kan naturvårdsbränna och man kan framförallt se till att Vänern inte är så hårt reglerad. "
- Bete, bränning, röjning
- Ifrågasättande av strandskyddsregler, öppning för fritidsboende på några ställen.
- Adoption av enskilda o föreningar med lite bättre ersättningar.
- Skapa under för flera besökare. Fickecamp och semesterbyar.
- Getter som betar på öarna. Man skulle kunna bli "getdonator" för att finansiera det.
- Hårdare tag mot Vattenfall

- På lång sikt är det nog att Vänerns vattenstånd tillåts fluktuera mer. Denna önskan står i strid med företagets behov av en fungerande fraktsjöfart (vilket i sig är gynnsamt för miljön). På kort sikt borde man kunna engagera föreningar, båtfolk mm att röja på öarna. En person, förening djurhållare mm kan "adoptera" en ö eller strand och åta sig att sköta den
- Få fler ideella krafter att hjälpa till är viktig i detta, exempelvis modellen att adoptera ett fågelskär eller att få stugföreningen att röja nere vid stranden. Det är också viktigt att visa på att en naturanpassad reglering behövs för Vänerns ekosystem. Det är alldeles för kostsamt att hålla uppe Vänerns stränder och skär enbart med manuella röjningar. Jobba även aktivt med att behålla de strandbeten som finns samt utöka där det går, djuren gör underverk!

Fråga 2. Hur kan olika aktörer samverka för skötseln av naturmiljöer i Vänerområdet?

Grupp 1:

Adoptera fler fågelskär. Marknadsföra detta mer till företag. Marknadsföra innehavet. Dricka vatten direkt i sjön. Mer guidade turer med kajak/ kanot för att uppleva badande kor.

Grupp 2:

Säffle kommun kan föra dialog med bönderna. Brosjön. Sök goda exempel i andra län. Ta lärdom av andras erfarenheter.

Grupp 3:

Vilka är aktörerna? Vilka är beroende av att vi har ett hållbart landskap? Vem kan driva – fördela ansvaret mellan dessa aktörer? Hur kan vi samskapa ett hållbart Vänerlandskap för kommande generationer?

Grupp 4:

Hur kan samverka? Lokal förankring nödvändig! Viktigt Olika aktörer har viss beslutsrätt och möjlighet att påverka. Alla som är intresserade måste bidra till skötsel ex ornitologföreningen. Arbetshelger. Luröföreningen positiv. Viktigt med kommunikation olika intressenter, inte minst mellan olika avdelningar på Länsstyrelse.

Grupp 5:

- Tänk Vänern som en helhet - representation för hela "strandlinjen".
- Vänerförbundet – mer aktivt.
- Karlstad universitet - större tvärvetenskapligt forskningsprogram. " Väneruniversitet"

Grupp 6:

- Lokala föreningar, lokala entreprenörer, skärgårdsstiftelse (kan t. ex. ta hand om fyrarna och ordna boende där).
- Skolor – vandrarhemmet hade många besökande skolklasser. Fadderskola eller skolklass för en ö.
- Röja skär med skolor.

Grupp 7:

Gör försök att sammanfatta intressen inom Friluftsliv, kultur och natur igenom ideella föreningar, organisationer och gemensamma aktiviteter. I ett försök att skapa ett varaktigt intresse och folklig gemenskap. Studiebesök hos skolungdomar.

Tillkommande synpunkter vid sammanfattning på ön, fråga 2:

Kan Karlstad universitet forska mer i dessa frågor?

Kompletterande synpunkter från kursutvärdering, fråga 2:

- Vilka är aktörerna? Kan de nationella myndigheterna komma ner på lokal nivå och ta ett ansvar för att katalysera samverkan och åtgärder tror jag att vi är en bra bit på väg.
- Involvera fler hur vill vi ha landskapet. Vem bestämmer vad som ska bevaras eller förändras eller inte.
- Att aktörer samverkar i hela Vänern och inte bara i Värmlandsjön
- Hur: det krävs då att någon tänker till vilka som nyttjar naturmiljöer i Vänerområdet och samordnar dessa. Men det kanske Länsstyrelsen redan gör? Fast jag vet inte hur. Jag tänker på ornitologföreningar, båtklubbar, bryggföreningar, sommarstugeområden, markägare...här borde digitala kanaler vara användbara för att snabbt kommunicera med många och få igång en interaktion. Inte kommunicera uppifrån och ner som traditionellt, utan digitalt, där alla kan kommunicera med alla. Då blir det lite handlingskraftigare och engagerande.
- Genom att alla får komma till tals.
- Gå samman över olika Landskap
- Samverkan mellan skolor, länsstyrelser, hembygdsföreningar, fiskare, naturturism, guider. Erbjud anställningar för att folk ska sköta om öarna och guida turister.
- Mer dialog mellan centrala verken, så att alla jobbar åt samma håll. Viktigt att få igång småbrukandet på landsbygden, fler fastboende.
- Årliga sammandragningar och riktad info
- Arrendera ut klubbholmar till ideella båtklubbar mot skötsel och eftersyn
- Gemensamt intresse för hållbar naturturism, som skapar intresse för området gällande natur och djurhållning.
- En öppen dialog med förståelse för varandras behov är ett måste. Seminarier i stil med Life Väners slutseminarium där alla får mötas. Utarbetande av långsiktiga planer-som håller mer än en mandatperiod-är absolut nödvändigt
- Det är viktigt med dialog mellan lokal och ideella aktörer och myndigheter. Alla behövs! För det är inte bara de skyddade områdena vid Vänern som behöver skötsel. Få upp ögonen för värdet av att Väners stränder och skär är öppna, både för den biologiska mångfalden och för det rörliga friluftslivet, och turismen.

Fråga 3. Vilka naturvårdsfrågor tycker ni är viktiga att jobba med i Vänerområdet?

Grupp 2:

Ändra vattenregleringen. Större fluktuationer och vattennivåerna behövs.

Grupp 3:

Följ de strategier, planer och program som finns på nationell och regional nivå. Gröninfrastruktur – Miljömålsprogram – osv. Gör saker! Använd traditionella skötselmetoder: bete, slåtter, betala mer för produkten. Påverka uppåt. Sluta peta i landskapet på områden som blir som alibin för att man ska få göra hur som helst i resen av landskapet. Dessa områden är för små för att den gröna infrastrukturen ska fungera. Tänk på landskapsnivå.

Grupp 4:

Idag mycket fokus på växter och fåglar. Vore bra mångfald både växter, djur men även kulturmiljöer. Fiskar.

Ett problem är att Vänern inte varierar så mycket. Borde vara större variation.

Grupp 5:

- Bli av med minken och grävling!
- Öppna landskap – kulturlandskapet.
- Kunskapsunderlag: Vad är resultatet av åtgärderna som nu är gjorda?
- Fågelinventering fortsätter ("för det är så roligt") – måste vara gjorda under lång tid.
- "EU – projektsöknadskompetens – eller andra. Utnyttja systemet bättre!

Grupp 6:

- Igenväxningen.
- Vänerns vikar
- Vattenkvalitet
- Förbrukning av vattnet?
- Gäddfabriker

Tillkommande synpunkter vid sammanfattning på ön, fråga 3:

Jobba med invasiva arter ex. sjögull, mink.

Kompletterande synpunkter från kursutvärdering, fråga 3:

- Vattenreglering
- Vattenreglering
- Få djuren till rätt plats. När man åker näsvägen ut från Säffle mot Ekenäs ser man tydligt att djuren egentligen behöver gå på motsatt sida stängslet för att vi ska få så många nyttigheter av dem som möjligt. Detta ger bla möjligheter till fler djur, mer sysselsättning och ökad biologisk mångfald. En tätare, uppsökande rådgivning samt en samskapande inställning till landskapet där ansvaret delas för landskap och kommande generationer.
- För mig har naturliga miljöer högre prioritet än människoskapade miljöer.
- Rent vatten.
- Hur kan vi bibehålla biologisk mångfald kostnadseffektivast i Vänernområdet? Hur kan vi påverka vattennivåerna så att de kan "jobba åt" naturvård?
- Öppna landskap
- Viktigast måste väl vara att vattnet behålls rent. Jag minns att jag som barn inte kunde äta fisk pga kvicksilvret. Det har ju blivit mycket bättre, om man tex jämför med Östersjön.
- Inventering och fågelskydd samt uppsättning av och knipholkar m. m.
- Tillgänglighet
- Hålla Vänern öppen o ren
- Den hårda regleringen av Vänern är nr1! Sen är det viktigt med just slåtter/naturbete, övervakning av invasiva arter, restaurering av vattendrag m.m. måste få bort alla onödiga vattenkraftverk och de som är nödvändiga måste bygga omlöp så fisk, kräftor, musslor m.m. kan ta sig förbi både nedåt och uppåt vattendragen.
- Igenväxningen
- Kontinuerlig bevakning av miljöfrågor.

- Kontroll av invasiva arter, fortlöpande kontroll av flora och fauna för att kunna vidta nödvändiga åtgärder vid påvisande av förändringar i bestånd, och /eller påvisande av olika miljögifter (dioxin, PFAS, Hg mm). Analysera även TBT eller andra gifter. Om vi inte vet vad som händer i sjön kan vi inte heller vidta adekvata åtgärder för att förhindra skadeverkningar.
- Igenväxningen, biologisk mångfald, vattenkvaliteten i Vänersns grunda vikar